

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ:
НАЦІОНАЛЬНИЙ, ЄВРОПЕЙСЬКИЙ,
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИЙ ВИМІРИ**

Матеріали

науково-практичного круглого столу

(м. Суми, 27 січня 2023 року)

Суми
Сумський державний університет
2023

СКЛАД ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

Махінчук В. М., д-р юрид.наук, професор, заслужений юрист України, заступник директора з наукової роботи НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України;

Попович Т. Г., канд. юрид. наук, старший дослідник, учений секретар НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України;

Деревянко Б. В., д-р юрид. наук, професор, головний науковий співробітник відділу правового забезпечення ринкової економіки НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України;

Руденко Л. Д., канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки СумДУ;

Плотнікова М. В., канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри міжнародного, європейського права та порівняльного правознавства СумДУ;

Сікорська І. М., канд. наук з держ. упр., доцент, голова правління Української асоціації викладачів і дослідників європейської інтеграції;

Швагер О. А., канд. юрид. наук, асист. кафедри міжнародного, європейського права та порівняльного правознавства СумДУ

*Видання рекомендоване до видання рішенням вченої ради
Навчально-наукового інституту права СумДУ
(протокол № 6 від 08.02.2022 року)*

П 68 **Правове** регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри : матер. науково-практичного круглого столу (Суми, 27 січня 2023 р.). – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 150 с.

До збірника ввійшли тези доповідей та повідомлення викладачів, студентів, учених та аспірантів ЗВО і наукових установ, які брали участь у засіданні науково-практичного круглого столу «Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри», присвяченого актуальним питанням правового регулювання ринків фінансових послуг в Україні та Європейському Союзу й проведеного в рамках реалізації освітнього проекту «619998-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE Європейські стандарти захисту прав споживачів фінансових послуг», що реалізується за підтримки Виконавчого агентства ЄС з освіти та культури (напрямок Модуль Жана Моне програми Erasmus+).

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Підтримка Європейською комісією випуску цієї публікації не означає схвалення змісту, що відображає лише думки авторів, і Комісія не може нести відповідальності за будь-яке використання інформації, яка міститься в ній.

УДК 347.73:336.1(063)

© Сумський державний університет, 2023

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО.....	7
<i>Levkina R.V., Kotko Ya.M.</i> INSTITUTIONAL AND ORGANIZATIONAL MECHANISM OF ADAPTATION OF UKRAINIAN FINANCIAL LEGISLATION TO THE EU LEGAL SYSTEM.....	9
<i>Shvaher O.</i> FINANCIAL INCLUSION IN THE CONTEXT OF SDG.....	13
<i>Бабко Н.М., Мандич О.В</i> ДІДЖИТАЛ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ФІНАНСОВОГО ЗАХИСТУ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ.....	16
<i>Бондар Ю. А.</i> ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ СФЕРИ НАГЛЯДУ ЗА ВІТЧИЗНЯНИМ СТРАХОВИМ РИНКОМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	24
<i>Борщенко В.В.</i> ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ СФЕРИ НАГЛЯДУ ЗА ВІТЧИЗНЯНИМ СТРАХОВИМ РИНКОМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	24
<i>Грицай А.А., Тверезовська І.С.</i> ЗАХИСТ ПРАВ ІНВЕТОРІВ КРАУДФАНДИНГОВИХ ПРОЄКТІВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ ТА В УКРАЇНІ.....	27
<i>Гуцалюк О. М., Гаврилова Н. В.</i> ІНВЕСТИЦІЙНА СТРАТЕГІЯ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	31
<i>Даценко О. І.</i> ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ ШАХРАЙСТВУ З ПЛАТІЖНИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ У СИСТЕМІ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ ТА ЄС.....	36
<i>Деменко К.Е.</i> ВАЛЮТНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ З ВАЛЮТНИМИ ЦІННОСТЯМИ.....	40

Денисенко С. І.
СУДОВА ПРАКТИКА СУДУ ЄС ЯК ОСНОВА
ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....43

Деревянко Б. В.
ПРО ПОПУЛЯРИЗАЦІЮ ДЕРЖАВОЮ КРИПТОВАЛЮТ
І КРИПТОМАТІВ СЕРЕД ГРОМАДЯН УКРАЇНИ.....47

Дмитренко Е.С.
ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИНКУ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В
УКРАЇНІ: БЕЗПЕКОВИЙ ВИМІР.....51

Загола Т. М.
СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....55

Запорожченко А. В.
ІНСТИТУЦІАЛІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО
АРБІТРАЖУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: НЕОБХІДНІСТЬ ТА
СВІТОВІ ТРЕНДИ.....59

Зінченко Г. С.
СПІВРОБІТНИЦТВО РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ ТА
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ АУДИТОРІВ В КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....63

Карпюк І. В.Гальчич І. П.
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ
ПОСЛУГ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....67

Корнева Т. В.Сірочук І.В.
ПРОЗОРИСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ.....69

Кочин В. В.
ЗАКОНОДАВЧЕ ВНОРМУВАННЯ САМОРЕГУЛЮВАННЯ НА
РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ: СУЧАСНИЙ СТАН
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....74

Кучмістенко О.В.

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ПІД ЧАС
ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....78

Максюта А.О.

ПОРЯДОК ДОСТУПУ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
ДО БАНКІВСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ.....82

Маланчук Т. В.

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ, ЯКІ
ПЕРЕБУВАЮТЬ ПІД ЗАГРОЗОЮ ОКУПАЦІЇ ДЕРЖАВОЮ-
АГРЕСОРОМ.....85

Новікова М. М.

ПРАВОВИЙ СТАТУС ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОРГАНУ З РИНКІВ
ЦІННИХ ПАПЕРІВ (ESMA).....88

Носирев О. О.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ.....92

Плотнікова М. В.

УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ НА ЕТАПІ НОРМОТВОРЕННЯ У
СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ
У ЄС ТА В УКРАЇНІ.....96

Руденко Л.Д.

ЩОДО ЮРИСДИКЦІНОЇ ФОРМИ ЗАХИСТУ ВІД ФІНАНСОВОГО
ФІШИНГУ.....105

Сагайдак В. О.

ВПЛИВ ЧЛЕНСТВА ДЕРЖАВИ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ
НА ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ БАНКУ ЛАТВІЇ.....109

Семіног С. В.

НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ПОЗИЧАЛЬНИКІВ, МАЙНО
ЯКИХ ПОШКОДЖЕНО, ЗНИЩЕНО АБО ЗАЛИШИЛОСЬ
НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ.....113

<i>Ставерська Т. О.</i> ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ КРИПТОВАЛЮТ ЯК ІНСТРУМЕНТА РОЗРАХУНКІВ.....	117
<i>Старинський М.В.</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ПОВ'ЯЗАНИХ З ОБІГОМ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В УКРАЇНІ.....	121
<i>Ткаченко В.М.</i> ПИТАННЯ ПРИВЕДЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ СТРАХУВАННЯ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ.....	124
<i>Трембіч А. Я.</i> МАЙБУТНЄ ІНСТИТУТУ СТРАХУВАННЯ ЯК НЕПОЙМЕНОВАНОГО СПОСОБУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ГЛОБАЛЬНОМУ СВІТІ.....	127
<i>Туркот О. А.</i> ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО АГРАРНИХ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ ЄВРОСОЮЗУ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	134
<i>Цветков А.М.</i> ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕЄСТРАЦІЇ БАНКІВ З ІНОЗЕМНИМ КАПІТАЛОМ НАЦІОНАЛЬНИМ БАНКОМ УКРАЇНИ.....	136
<i>Цукан С.В.</i> НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБОРОТУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	140
<i>Шейн Д.С.</i> ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В КОНТЕКСТІ ПРИНЦИПУ NULLUM POENA SINE LEGE: НЕДОЛІКИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ.....	145

СПІВРОБІТНИЦТВО РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ АУДИТОРІВ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ⁴

Зінченко Г. С.

*студентка IV курсу, Навчально-наукового інституту права
Сумський державний університет*

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Плотнікова М. В.

Нині євроінтеграційний курс є невід’ємною частиною суспільно-політичного та економічного розвитку України. Таке євроінтеграцій-

⁴ Дослідження проведено на виконання міжнародного проекту в сфері освіти «619998-ERP1-2020-1-UA-ERP1MO-MODULE Європейські стандарти захисту прав споживачів фінансових послуг» (спільний проект СумДУ, Еразмус+ Жан Моне Фонду та Виконавчого агентства з питань освіти та культури за підтримки ЄС). Підтримка Європейською комісією випуску цієї публікації не означає схвалення змісту, який відображає лише думки авторів, і Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, що міститься в ній.

не прагнення України мотивується можливостями модернізації економіки, залученням іноземних інвестицій та новітніх технологій, вихід на світові ринки, подолання технологічної відсталості, створення багато нових робочих місць та підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника. Європейські стандарти дедалі більше набувають практичного втілення у різноманітних сферах життєдіяльності української держави та її суспільства, у тому числі у сфері державного фінансового контролю, який є інструментом, що покликаний забезпечити ефективність, раціональність та доцільність управління фінансовими ресурсами держави.

Активна співпраця України та Європейського Союзу регламентується положеннями Угоди про асоціацію, яка зокрема у ст. 453 передбачає можливість одержання Україною фінансової допомоги через відповідні механізми та інструменти фінансування Союзу [1]. Відповідно в інтересах нашої держави забезпечити ефективний фінансовий контроль за витрачанням таких коштів. Після повномасштабної неспровокованої та невинуватої агресії Російської Федерації проти України співпраця нашої держави із Європейським Союзом поглибилася, що вплинуло на багато сфер державного управління, у тому числі і фінансовий контроль.

Як відомо, в Україні функції вищого органу державного фінансового контролю виконує Рахункова палата України. Цей орган має досить значний обсяг повноважень та функцій у сфері фінансового контролю, які гарантуються Конституцією України, та які закріплюють його правовий статус як вищого органу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту). Згідно ст. 7 Закону України «Про Рахункову палату», Рахункова палата здійснює фінансовий аудит та аудит ефективності щодо надходжень та витрат до державного бюджету, управління об'єктами державної власності, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, надання кредитів із державного бюджету та повернення таких коштів до державного бюджету, операцій щодо державних внутрішніх та зовнішніх запозичень, державних гарантій, обслуговування і погашення державного та гарантованого державою боргу та щодо інших операцій, пов'язаних із надходженням коштів до державного бюджету та їх використання. Крім того, на відміну від інших суб'єктів фінансового контролю, Рахункова палата України має вирішальне та ключове значення у реалізації фінансового контролю в Україні, зокрема тим, що вона наділена найвищою формою контрольної діяльності в державі –

парламентським контролем та в цілому здійснює загальнодержавний економічний та фінансовий контроль усіх гілок влади [2].

У Європейському Союзі подібними Рахунковій палаті України по-вноваженнями наділено Європейський суд аудиторів (Рахункова палата). Його правовий статус як інституції Європейського Союзу закріплено у Договорі про функціонування Європейського Союзу. Відповідно до ст. 287 Договору Європейський суд аудиторів перевіряє: звітність про всі надходження та видатки Союзу, зокрема надходження та видатки усіх органів, служб та агенцій, заснованих Союзом; чи всі надходження отримано та чи всі видатки здійснено законно та правильно, а також чи було управління фінансами раціональним [3].

Що ж до співпраці Європейського суду аудиторів та національних аудиторських органів чи їх підрозділів, то вона відіграє важливе значення як для самої держави-члена, так і для органу аудиту Європейського Союзу. Загалом, Європейський суд аудиторів прагне зробити значний внесок у розвиток і вдосконалення діяльності національних аудиторів. Процес співпраці Європейського суду аудиторів з вищими органами державного фінансового контролю держав-членів здійснюється через Контактний комітет – збори керівників вищих органів аудиту країн Європейського Союзу та Європейського суду аудиторів, які збираються щороку. Також Європейський суд аудиторів співпрацює з органами аудиту країн-кандидатів на вступ до Європейського Союзу для сприяння регулярному обміну інформацією, професійному удосконаленні та впровадженню методів і технік аудиту відповідно до міжнародних стандартів і найкращих практик [4].

Так, з травня 2022 р. Рахункова палата України має можливість брати участь в роботі Контактного Комітету вищих органів аудиту країн Європейського Союзу. До того ж українському органу аудиту було запропоновано використання майданчика Контактного Комітету для просування та обговорення методології аудиту щодо оцінювання збитків, завданих військовою агресією Росії. З вересня 2022 р. п'ять спеціалістів Рахункової палати України працюють в Європейському суді аудиторів, зокрема беруть участь в аудитах фондів Європейського Союзу в якості членів аудиторських груп Європейського суду аудиторів, чим переймають практичний досвід роботи в межах бюджетної системи Союзу. Така співпраця є важливим етапом імплементації стандартів Європейського Союзу в діяльність Рахункової палати України та виконання критеріїв набуття Україною членства у цій міжнародній організації [5].

Тим не менш, перед Рахунковою палатою, як і перед Україною як державою-кандидатом у цілому, стоїть мета захисту фінансових інтересів Євросоюзу, зокрема реалізації дієвих заходів для забезпечення належного контролю та запобіганню будь-якому шахрайству та корупції при використанні коштів Європейського Союзу. Для утвердження в Україні принципів прозорості, підзвітності та стійкості органів державної влади, навіть в умовах воєнного стану, Рахункова палата має надалі активно розвиватися та вдосконалювати напрями своєї діяльності, враховуючи досвід співпраці органів державного аудиту в Європейському Союзі. Вищі органи аудиту держав-членів Євросоюзу ведуть активну співпрацю з Європейським судом аудиторів, що передбачає:

- організацію програм обміну та спільних аудиторських навчальних заходів з Європейським судом аудиторів та вищими органами аудиту інших країн;

- розширену співпрацю із національними правоохоронними та судовими органами з метою швидкого виявлення будь-яких правопорушень державних органів та їх представників, а також співпрацю з іншими різними національними та міжнародними організаціями, органами та установами, академічною спільнотою та широкою громадськістю;

- спільну діяльність з вищими органами аудиту інших країн над двосторонніми ініціативами, такими як твіннінг та тематичне співробітництво, порівняльні дослідження щодо поліпшення діяльності у сфері фінансового контролю.

- наукове співробітництво з національними та міжнародними закладами вищої освіти з метою впровадження новітніх наукових досягнень задля покращення своєї діяльності;

- участь у міжнародних спільних аудитах і семінарах, які проводять міжнародні організації.

На нашу думку, впровадження зазначених заходів буде сприяти більш тісній співпраці Рахункової палати України і Європейського суду аудиторів в контексті євроінтеграційного курсу нашої держави.

Література:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 29.12.2022).

2. Про Рахункову палату України: Закон України від 2 липня 2015 р. № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text> (дата звернення: 29.12.2022).

3. Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12016E/TXT> (дата звернення: 29.12.2022).

4. International cooperation. European court of auditors: website. URL: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/InternationalOverview.aspx> (дата звернення: 29.12.2022).

5. Валерій Пацкан: Співпраця з Європейською палатою аудиторів – важливий крок на шляху до імплементації стандартів ЄС в діяльність Рахункової палати. Рахункова палата: веб-сайт. URL: <https://rp.gov.ua/PressCenter/News/?id=1417> (дата звернення: 29.12.2022).